

ג'מאעקע גמאע

כרך ב

תשנ"ח • א

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
מרכז חיים הרצוג לחקר המזרח התיכון והדיפלומטיה

כתב העת ג'מאעה יוצא לאור בסיועו של
מרכז חיים הרצוג לחקר המזרח התיכון והדיפלומטיה

ג'מאעה جامعة

כרך ב
תשנ"ח • א

עורך
אבי רובין

חיים הרצוג 1918-1997

מרכז הרצוג מגייס חוקרים מתחומים שונים – היסטוריה, דיפלומטיה, מדעי הרוח והאמנויות – לבחינה של נושאים בעלי חשיבות עליונה. המרכז מקיים קשרים אקדמיים עם אוניברסיטאות בעולם ומעודד חוקרים צעירים לעסוק בסוגיות של האזור ובמורשת המשותפת.

כתב העת ג'מאעה נערך על ידי
תלמידים של המחלקה ללימודי המזרח התיכון
באוניברסיטת בן-גוריון בנגב

[2]

הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

תשנ"ח

[3]

המערכת
ורד הוכמן, ויקי היינה, אבי יששכרוף, אבי רובין

עריכה מדעית
ד"ר חגי רם

עריכה לשונית
דינה הורביץ

כתובת המערכת והמנהלה:
ג'מאעה, המחלקה ללימודי המזרח התיכון
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, באר שבע 84105

©

כל הזכויות שמורות להוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

סדר ועיסוד: פחנר ובגיו בע"מ, ירושלים
עיצוב העטיפה: אסנת חבושה

תוכן העניינים

7	דבר העורך	
	סיפור מסיפורי אלף לילה ולילה בחמש גרסאות:	דפנה פורמבה
9	השיח המיני והחברתי בקונטקסט השוואתי	
	נסיונות יהודיים לרכוש נכסי וקף באזור הכותל	גבי קרמר
29	המערכי בשלהי התקופה העוסמאנית, 1887-1916	
	אלג'יר העוסמאנית במאה ה-18: לוקאליזציה	טל שובל
46	ועוסמאניזציה – או אידיאולוגיה "תורכית"?	
63	האוריינטליזם ומבקריו	פרד האלידיי
		רשימות ביקורת
		ספרות מחקר
91	Beshara Doumani, <i>Rediscovering Palestine</i>	איריס אגמון
		ספרות יפה וקולנוע
	ייצוג המזרח בין מציאות, דמיון ושגעון:	חיה במבג'י-ספורטס
99	חולה אהבה בשיכון ג	
	התרבות הפרסית היהודית:	חדווה ליאור תמיר
107	סמטות השקדיות בעומריג'אן וגאבה	
		נקודה למחשבה
115	בחירות כמטאפורה	חגי רם
121	על המתברים	
ix	תקצירים באנגלית	

מאמרים יוגשו למערכת בשני עותקים מודפסים ברווחים כפולים. רצוי לצרף דיסקט.
 הנחיות לרישום הפניות ומראי מקום אפשר לקבל במערכת.
 האחריות לכתוב במאמרים חתומים חלה על מחבר/ת המאמר בלבד.
 לאחר שזמחבר/ת אישר/ה את גושה המאמר הערוך, המערכת איננה מחויבת לכל דרישה
 גוספת מצדו/ה.

חומר לפרסום יש לשלוח עבור:

מערכת ג'מאעה
 המחלקה ללימודי המזרח התיכון
 אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
 באר שבע 84105

טלפון המערכת: 07-6461454

פקס: 07-6472952

דואר אלקטרוני: jamaa@bgumail.bgu.ac.il

כותרות של ספרים ומאמרים ושמות מחברים יופיעו כפי שהם כמקור, אם הם נכתבו
 באותיות עבריות או לטיניות, ועל פי כללי התעתיק הפונטי המפורטים בלוח התעתיקים,
 אם הם נכתבו במקור באותיות אחרות. מונחים בערבית ובפרסית ייכתבו על פי תעתיק
 פונטי, כמפורס בלוח. מונחים בתורכית עוסמאנית יתועתקו על פי התורכית המודרנית.

כללי התעתיק לכתב העת ג'מאעה

האות	תעתיק מערבית	תעתיק מפרסית	האות	תעתיק מערבית	תעתיק מפרסית	האות	תעתיק מערבית	תעתיק מפרסית
ا	א	א	ب	ב	ב	پ	פ	פ
ب	ב	ב	ت	ת	ת	ث	ת	ת
ج	ג'	ג'	د	ד'	ד'	ذ	ז'	ז'
ح	ח	ח	ر	ר	ر	ز	ז	ז
خ	ח'	ח'	س	ס	س	س	ס	ס
د	ד	ד	ش	ש	ش	ص	ש	ש
ذ	ד'	ד'	ط	ט	ط	ظ	ז	ז
			ع	ע	ع	غ	ע	ע
			ف	פ	ف	ق	ק	ק
			ق	ק	ق	ك	כ	כ
			ك	כ	ك	گ	ג	ג
			گ	ג	گ	ل	ל	ل
			ل	ל	ل	م	מ	מ
			م	מ	م	ن	נ	נ
			ن	נ	ن	ه	ה	ה
			ه	ה	ه	و	ו	ו
			و	ו	و	ي	י	י
			ي	י	ي			

דבר העורך

בגליון השני של ג'מאעה ארבעה מאמרים, שהמכנה המשותף להם הוא הנסיון לשרטט
 גבולות של תרבות ולהצביע על נקודות מפגש של חברות היסטוריות. של שובל מציג
 את ייחודיותה של אלג'יר במאה ה-18, לעומת חלקים אחרים של האימפריה
 העוסמאנית, ככל הנוגע לתהליכי ההתבססות במקום של אליטות עוסמאניות "זרות"
 ולעוסמאניזציה של האליטות המקומיות. דפנה פורמבה מראה כיצד הבדלים בשיח
 המיני והחברתי משתקפים בתמש גרסאות של סיפור מסיפורי אלף לילה ולילה, ואגב
 כך היא חושפת את הבעייתיות הכרוכה בחלוקה הדיכוטומית המוכרת בין "מזרח"
 ל"מערב". גבי קרמר מנתח את נסיונותיהם של יהודים לרכוש נכסים באזור הכותל
 המערבי בירושלים בשנים 1887-1916 ועומד על חשיבותו של החוק העוסמאני
 כמסגרת למגעים בין יהודים למוסלמים באשר לרכישת נכסי וקף.

מאמרו של פרד האלידי (Halliday), "האוריינטליזם ומבקריו" (Orientalism
 and its Critics) מובא כאן לראשונה בגרסה עברית, כמסגרת נסיון חדש להציע
 לקוראים תרגומים של מאמרים חשובים שראו אור בשפות אחרות. השיקולים המנחים
 את ג'מאעה בבחירת המאמרים המתורגמים קשורים למרכזיותם של המאמרים בתחום,
 ליכולתם להציג בהירות גישות ופולמוסים חשובים בימינו, ולתרומתם לסטודנטים
 ולקוראים המבקשים להעמיק את היכרותם עם סוגיות חשובות בתחומי המזרח התיכון.
 אנו מזמינים את הקוראים להציע מאמרים המתאימים לדעתם לתרגום ולפרסום
 בגליונות הבאים של כתב העת.

בעולם רעיוני והיסטוריוגרפי משתנה, שכבר ברור בו כי ההיררכיה של המקורות
 ההיסטוריים איננה מובנת מאליה וכי התעודה הארכיונית איננה מייצגת בהכרח את
 המציאות באופן אמין יותר משעושה זאת הספרות, למשל, מתברר תפקידם החשוב של
 תחומי יצירה בהכרה של תרבויות שונות. מגמה זו מוצאת כאן ביטוי ברשימות ביקורת
 הדנות ביצירות קולנוע וספרות, כמו גם במחקרים אקדמיים. מטרותנו לשוחח לג'מאעה
 אופי רב-תחומי שישקף את נקודות ההשקפה ההולכות ומתרבות בין תחומי הידע השונים
 במדעי החברה והאדם – ובתוך כך גם בלימודי המזרח התיכון, כמובן.

אבי רובין